

N:o 85.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1897.
— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition n:o 10 med förslag till lag för Sveriges riksbank, äfvensom enskilda i detta ämne väckta motioner, dels ock Kongl. Maj:ts proposition n:o 28 med förslag till lag med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, till ansvarighetslag för fullmäktige i riksbanken samt till ansvarighetslag för ledamöter i styrelserna vid riksbankens afdelningskontor.

(Särskilda utskottets utlåtande n:o 1 och memorial n:o 3.)

Till Konungen.

Genom en den 9 sistlidne januari aflåten proposition n:o 10 har Eders Kongl. Maj:t, under återopande af det vid propositionen fogade utdrag af protokoll öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att de enligt 1896 års Riksdags beslut hvilande förslagen till ändringar i 50, 70, 72, 98, 109 och 111 §§

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 22 Häft. (N:o 85.) 1

regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen varda af Riksdagen slutligen antagna, för sin del antaga propositionen bilagdt förslag till lag för Sveriges riksbank.

Derjemte har Eders Kongl. Maj:t uti en den 5 sistlidna februari aflåten proposition n:o 28, under åberopande af vid propositionen fogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslagit Riksdagen att antaga *dels*, under förutsättning af Riksdagens bifall till ofvanberörda proposition, förslag till lag med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken,

dels ock förslag till ansvarighetslag för fullmäktige i riksbanken och till ansvarighetslag för ledamöter i styrelserna vid riksbankens afdelningskontor.

I sammanhang med förstberörda proposition har Riksdagen tillika till behandling förehaft trenne af enskilde motionärer afgifna framställningar, åsyftande ändringar i eller tillägg till det i propositionen innefattade förslag till lag för Sveriges riksbank.

I den ena af dessa motioner har yrkats:

att det belopp, hvartill riksbanken under de i 7 § af Eders Kongl. Maj:ts förslag angifna vilkor må berättigas att utgifva sedlar utöfver hvad enligt 6 § är medgifvet, skulle bestämmas till *ett hundra millioner* kronor;

att den i 8 § af Eders Kongl. Maj:ts förslag för visst fall stadgade ökning af riksbankens metalliska kassa måtte bestämmas till *minst trettio procent* af det belopp, hvarmed de på grund af 7 § utgifna sedlar öfverskjuta sextio millioner kronor;

att riksbanken må ega att äfven genom annat aftal än köp öfvertaga svenska eller utländska statspapper äfvensom att förmedla köp och försäljning af obligationer;

att så kallade afbetalningslån må kunna utlemnas till sammanlagdt belopp af tolf millioner kronor samt att äfven i öfrigt utlåning må kunna ske mot namnsäkerhet;

att riksbanken må ega att i förvar mottaga gods under försegling;

att riksbanken må ega att å sitt sedeltryckeri idka tryckerirörelse äfvensom att vid sitt pappersbruk bedrifva papperstillverkning;

att riksbankens behållning i utländska statspapper må kunna vid behof afyttras till förstärkning af bankens kassatillgångar;

att bestämmelserna angående behörighet att vara fullmäktig i riksbanken må affattas i öfverensstämmelse med det af innevarande Riksdag antagna stadgande angående behörighet för utöfvande af riksdagsmanna-

befattning, med det tillägg likväl, att fullmäktigskap i riksbanken ej må förenås med ledamotskap i annan bank än sparbank eller postsparbank;

att tystlåtenhet med afseende å de i 41 § af Eders Kongl. Maj:ts förslag angifna omständigheter må åläggas, utom de i nämnda § upptagna personer, jemväl dem, som vid granskning af riksbankens styrelse och förvaltning biträda Riksdagens revisorer;

samt att räntan å kassakreditiv, som enskild bank på grund af stadgandet i 45 § 2 punkten i förslaget kan komma att hos riksbanken begagna, skall sättas två procent lägre än gällande tre månaders vaxeldiskonto, dock ej under två för hundra om året.

En annan enskild motionär har hemställt, att, för den händelse Eders Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag för Sveriges riksbank af Riksdagen antoges, 13 § mom. d måtte få sådana bestämmelser, att, om lånesökande så önskade, de så kallade afbetalningslånen finge återbetalas med en tiondedel hvar sjette månad, äfvensom att sammanlagda beloppet af sådana lån begränsades till femton millioner kronor.

I den tredje af de ofvan omförmälda motionerna har föreslagits:

att till § 16 i Eders Kongl. Maj:ts förslag skulle göras ett tillägg af innehåll, att fullmäktige i riksbanken må kunna åt firmor, som hafva vaxeldiskontering i riksbanken och ej sjelfva drifva bankrörelse, öppna upp- och afskrifningsräkning mot räntegodtgörelse; äfvensom att räntegodtgörelse må kunna af fullmäktige medgifvas för medel, innestående å depositionsräkning, när sådant ansåges vara med riksbankens fördel förenligt;

samt att den i § 45 af Kongl. Maj:t föreslagna rätt för enskilda banker att i riksbanken begagna kassakreditiv måtte ersättas med rediskonteringsrätt.

I anledning af hvad dels i nyssnämnda motioner yrkats, dels fullmäktige i riksbanken — hvilkas i ämnet afgifna yttrande finnes såsom bilaga fogadt vid särskilda utskottets utlåtande n:o 1 — anført i fråga om det i förstberörda proposition innefattade förslag till lag för Sveriges riksbank, har Riksdagen uti detta sistnämnda vidtagit åtskilliga ändringar, för hvilka Riksdagen nu, för så vidt desamma hafva tillkommit genom kamrarnes sammanstående beslut vid ärendets första behandling, tillåter sig att redogöra.

Dervid må till en början nämnas, att paragrafernas nummerordning i Eders Kongl. Maj:ts förslag ej blifvit oförändrad bibehållen, utan har i följd deraf, att Riksdagen uteslutit sex af Eders Kongl. Maj:ts föreslagna paragrafer, men deremot infört två nya, paragrafföljden i den af Riks-

dagen antagna lagen från och med 22 § blifvit en annan än den i Eders Kongl. Maj:ts förslag iakttagna.

Efterföljande redogörelse an knyter sig till paragrafnumren i den af Riksdagen antagna lag; skolandet emellertid för de paragrafer, der antydda nummerolikhet förekommer, paragrafnumret uti Eders Kongl. Maj:ts förslag inom parentes angifvas.

2 §.

Riksdagen har ansett riktigast, att, såsom i nu gällande banklag är förhållandet samt fullmäktige i riksbanken tillstyrkt, i denna paragraf erinras derom, att värdet af riksbankens fasta egendom, inventarier samt mynt- och medaljsamling ej får inberäknas i bankens grundfond. Det föreslagna tillägget innebär uppenbarligen ej någon ändring i hvad Eders Kongl. Maj:t afsett, utan endast ett förtydligande.

3 §.

Då bestämmelserna i denna paragraf till största delen skola ingå dels i grundlag, dels ock i särskildt stiftad civillag och sålunda endast för öfversigtens skull äro i förevarande lagrum återgifna, har Riksdagen ansett lämpligt att införa en hänvisning till de lagrum, från hvilka de äro hemtade.

7 och 8 §§.

Angående dessa paragrafer hafva bankofullmäktige yttrat:

»Det belopp, hvarmed riksbankens sedelutgifning må öfverskrida de i § 6 fastställda s. k. kassatillgångar, föreslogs af 1889 års bankkomité till högst sjuttiofem millioner kronor. Kongl. Maj:t har i den aflättna propositionen föreslagit att höja detta belopp till nittio millioner kronor med anledning deraf, att bankernas sammanräknade utelöpande sedlar vid 1895 års slut uppgingo till etthundra aderton millioner kronor samt erfarenheten sålunda syntes visa, att, under en period af liffig, industriel och kommersiel utveckling, det af bankkomitén föreslagna maximum möjligen kunde komma att icke motsvara behovet. Den lärdom, som kan hemtas från senast förflutna årets bankrapporter, synes ytterligare bekräfta denna uppfattning, enär vid 1896 års slut det samlade utelöpande sedelbeloppet öfverstege 128 millioner kronor. Enligt 7 och 8 §§ i banklagen skulle med ett uppnådt maximum af 90 millioner

kronor riksbankens guldkassa utgöra minst 37 millioner kronor, sålunda sedelutgifningen i sin helhet kunna uppgå till 127 millioner, hvartill komme den sedelemmission, som enligt § 6 får grundas på behållningarna å löpande räkning hos utländska hus. Med antagande af en utelöpande sedelemmission, lika med den vid 1896 års slut, skulle således beloppet af bankens utländska kassatillgångar hafva ungefär motsvarat riksbankens reserv af obegagnad sedelutgifningsrätt, och då dessa i allmänhet utgöra mellan 10 och 20 millioner, kunde väl denna reserv anses tillräcklig. Men med afseende derå, att efter reformens genomförande samtliga bankers inneliggande kassor skola komma att utgöras af riksbankens sedlar och icke, såsom nu, hufvudsakligen af bankernas egna, samt att följaktligen ett icke obetydligt större belopp af riksbankens sedar måste komma att sålunda immobiliseras, än nu är förhållandet, då bankerna hålla riksmynskassa endast motsvarande, hvad som kan anses nödigt för deras sedelinvexling, samt att derjemte under en fortfarande stark utveckling af handelsomsättningen behovet af betalningsmedel icke osannolikt kommer att öfverskrida det vid 1896 års slut befintliga, kunna fullmäktige icke undertrycka den farhågan, att äfven det högre, af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet kan finnas väl ringa. En sådan knapphet måste vålla affärsomsättningen oro och äfven allvarliga svårigheter genom deraf föranledda indragningar af eller fördyrade vilkor för diskonteringen, utan att dock dessa varit nödvändiga från synpunkten af sedelemmissionens trygghet. Denna garanteras nemligen i främsta rummet af de s. k. bankmessiga säkerheternas beskaffenhet, och för deras soliditet synes lagförslaget ganska välbetänkt hafva sörjt genom föreskrifterna i § 7, enligt hvilka täckningen af sedlarna förnämligast kommer att utgöras af diskonterade vexlar, hvarigenom vid förefallande verkligt behof sedelemmissionen lätt och liksom af sig sjelf kan sammandragas. Fullmäktige hysa på dessa grunder den åsigt, att det i § 7 fastställda maximum af sedelemmissionen kan utan fara för riksbanken och till större trygghet för omsättningens ostörda fortgång höjas till 100 millioner kronor.

Angående de i § 8 föreslagna stadganden, som bestämma den metalliska kassans beskaffenhet och minsta belopp såsom det fasta och mera orörliga underlaget för sedelemmissionen, instämna fullmäktige i förslaget derom, att denna kassa bör utgöras uteslutande af guld såsom den metall, hvarmed sedlarne skola inlösas, samt att det minsta beloppet lämpligen kan sättas till 25 millioner kronor. Deremot våga fullmäktige anse, att tilläggsbestämmelsen om 40 procent i guld af det belopp, hvarmed de på grund af § 7 utgifna sedlar öfverstiga 60 millioner

kronor, utan fara kan något förmildras, så att denna procentsats ned-sättes till 30 procent. Med det enligt fullmäktiges förslag gifna högsta belopp af enligt § 7 utgifna sedlar, eller 100 millioner, skulle då guld-kassan utgöra minst 37 millioner, eller samma summa, som enligt kongl. propositionen med maximum af 90 millioner kronor.

Fullmäktige underskatta visserligen icke önskvärdheten och lämplig-heten af att riksbanken i mån af sedelemmissionens tillväxt äfven ökar sin guldtillgång och antaga gerna, att under vanliga förhållanden detta skall fortfarande, såsom hittills, komma att ske, men vilja fästa upp-märksamheten derå, att vid vissa tillfällen, och särdeles vid en stark täflan mellan de stora kontinentalbankerna att draga till sig guld, det kan visa sig ganska svårt att alltid behålla det en gång förvärfvade öfverskottet öfver lagstadgad minimum af guld och sålunda svårigheter vållas rörelsen, hvilka icke äro af dennas egen beskaffenhet betingade.»

Då Riksdagen i hufvudsak delar de åsikter, bankofullmäktige här uttalat, har Riksdagen vidtagit ändringar i 7 och 8 §§, i enlighet med bankofullmäktiges hemställan.

11 §.

Den lydelse, denna paragraf har i Eders Kongl. Maj:ts förslag, återfinnes så väl i 1890 års komitébetänkande som i 1881 års bank-komités förslag till lag för Sveriges riksbank. Sistnämnda komité hade, såsom densamma i sina motiv meddelar, hemtat bestämmelsen från då gällande bankoreglemente. Sedan den tiden har emellertid stadgandets lydelse i bankoreglementet undergått förändring, i det att möjlighet öppnats för riksbanken att köpa vaxel, dragen å firma eller person utom riket, äfven då vaxeln är betalbar inom landet. Riksdagen delar bankofullmäktiges mening, att denna rättighet bör bibehållas, och lika-ledes finner Riksdagen, på de skäl, bankofullmäktige anfört, lämpligt att äfven i öfrigt bringa paragrafen till öfverensstämmelse med nu gällande bankoreglementes stadgande.

12 §.

Denna paragraf motsvarar § 12 mom. 2 i gällande bankoreglemente.

En jemförelse visar emellertid, att Eders Kongl. Maj:ts förslag i två hänseenden innehåller en inskränkning i bankoreglementets be-stämmelser, i det att dels bankens rättighet att drifva handel med andra än svenska obligationer är inskränkt till sådana lätt säljbara

utländska statspapper, som redan äro å utländsk börs noterade, dels ock rättigheten att förmedla köp och försäljning af obligationer är utesluten. — Äfven om denna paragraf gäller, hvad nyss är yttradt om § 11, eller att dess formulering enligt Eders Kongl. Maj:ts proposition är hemtad ur 1890 års komitébetänkande, som i sin ordning lånat densamma från 1881 års bankkomité's förslag. Sistnämnda komité's betänkande upplyser, att komitén med den första inskränkningen afsett att afhålla riksbanken från deltagande i utländska låneoperationer. Hvad beträffar rättigheten att förmedla köp och försäljning af obligationer, är bestämmelsen derom i bankoreglementet af yngre datum än begge komitéförslagen; den har nemligen införts först af 1892 års Riksdag.

I detta ämne har, såsom nämnts, enskild motionär föreslagit, att riksbanken må ega att genom annat aftal än köp öfvertaga svenska eller utländska statspapper äfvensom att förmedla köp och försäljning af obligationer, och i denna rigtning går äfven bankofullmäktiges hemställan angående ifrågavarande paragraf.

Hvad den första frågan angår, kan Riksdagen väl, med 1881 års bankkomité, medgifva, att det icke kan anses höra till en centralbanks uppgift och ändamål att deltaga i tecknande af statslån, framför allt ej utländska. Men dermed lærer väl icke vara afgjort, att en sådan åtgärd skall i lag ovilkorligen förbjudas. I 25 § af Eders Kongl. Maj:ts förslag är stadgadt, att riksbanken, när dess reservfond stigit till foreskrifvet minimibelopp, skall vara skyldig hafva minst $12\frac{1}{2}$ millioner kronor af sina tillgångar placerade i lätt säljbara utländska statspapper. Häraf torde vara gifvet, att en åtgärd, som afser att förvärfva banken dylik valuta, är väl förenlig med bankens uppgift; det gäller blott att se till, om det föreligger någon synnerlig fara, att rättigheten skall missbrukas.

I detta hänseende vill Riksdagen erinra om skilnaden mellan den organisation af riksbanken, som 1881 års komité ville införa, och den, som i Eders Kongl. Maj:ts förslag blifvit ifrågasatt.

Det synes ej finnas något skäl att antaga, att den styrelse, som enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag skall föra riksbankens förvaltning, skall komma att bortse från hänsyn till bankens soliditet för att gifva sig in i spekulationer. Då det nu ej kan förnekas, att rätten att deltaga i statslåns tecknande kan sätta riksbanken i tillfälle att förvärfva utländska statspapper på fördelaktigare vilkor, än som eljest skulle blifva fallet, och då, hvad svenska statslån beträffar, riksbankens deltagande kan anses vara af betydelse för låneoperationens framgång i

utlandet, har Riksdagen funnit sig böra till 12 § foga ett tillägg, genom hvilket riksbanken må erhålla rätt att genom annat aftal än köp öfvertaga såväl svenska statens obligationer som utländska, lätt säljbara statspapper.

Hvad angår motionens andra del, har Riksdagen inhemtat, att den i bankoreglementet medgifna rätten för riksbanken att förmedla köp och försäljning af obligationer i någon mån funnit användning särskildt med afseende å svenska statens obligationer, och då lämpligen sådan förmedling, i händelse dylikt ifrågasättes, bör få ega rum äfven med afseende å allmänna hypoteksbankens obligationer, har Riksdagen till paragrafen gjort ett tillägg af detta innehåll.

13 §.

Mom. a.).

Angående bestämmelsen i mom. a) hafva fullmäktige i riksbanken anmärkt svårigheten att kunna tillämpa det förbehåll, som gjorts med afseende å bankens rätt att diskontera vaxlar. Fullmäktige yttra härom bland annat:

»Stadgandet i mom. a) af 13 §, att vaxlar, för att till diskontering kunna antagas, skola 'pröfvas vara grundade å verkliga handelsaffärer', synes, såsom det i lagförslaget är affattadt, vara alltför kategoriskt samt i tillämpningen komma att erbjuda oöfvervinneliga svårigheter.

Det måste nemligen ofta nog inträffa, att äfven med bästa vilja det visar sig ogörligt att bestämdt urskilja, huru vida vaxelns ursprung är sådant, som lagen gör till vilkor för dess antagande, och till undvikande af förseelse mot lagen torde därför vederbörande styrelse stundom komma att tillämpa densamma mera hänsynslöst och strängt, än lagen sjelf afsett. Särskildt för den rediskonteringsrörelse, som riksbanken redan i betydande omfång bedrifver och som under en del af öfvergångsperioden skall blifva lagstadgad, torde en så formulerad föreskrift komma att lägga ganska stora hinder i vägen. Fullmäktige underkänna visserligen icke rättigheten af den grundsats, som lagförslaget velat befästa, eller att, när den bankmessiga betäckningen af sedelemissionen skall förnämligast bestå af diskonterade vaxlar, dessa vaxlar böra hafva ett sådant ursprung, att derigenom ett nytt och legitimt behof af ökad omsättningsmedel uppstått, och förbise icke, att denna grundsats i de flesta stora emissionsbankernas stadgar eller reglementen funnit sitt uttryck, om äfven i en mera modererad form.»

Då Riksdagen i hufvudsak delar de åsigter, fullmäktige här uttalat, har Riksdagen ansett berörda förbehåll böra utgå.

Mom. c.)

Bankofullmäktige hafva fäst uppmärksamheten på, att gällande bankoreglemente innehåller ett stadgande, enligt hvilket riksbanken eger att åt kommun eller med sådan jemförlig samfällighet utlemna lån utan annan säkerhet än dess egen förbindelse. Det torde så mycket mindre vara skäl att i detta förhållande nu vidtaga någon ändring, som jemväl 1889 års komité, att döma af dess motivering till 14 § mom. b, motsvarande 13 § mom. b i Eders Kongl. Maj:ts förslag, tänkt sig, att kommuner, samfund och stiftelser skulle kunna erhålla lån utan särskild säkerhet. Riksdagen har därför ansett sig böra till 13 § mom. b foga ett tillägg, affattadt i öfverensstämmelse med bankoreglementets stadgande och 1889 års komités uttalande i ämnet.

15 §.

Det af Riksdagen gjorda tillägget till denna paragrafs andra stycke innebär endast ett fullständigande af hvad Eders Kongl. Maj:ts förslagit. I fråga om denna paragraf i öfrigt hafva fullmäktige anfört:

»I § 15 är föreskrifvet, att vaxel med fullmäktigs eller styrelseledamots namn icke får i riksbanken diskonteras. Så riktig den åsigten än är, att ledamot af styrelsen för en bankinrättning må blott mot första klassens realsäkerhet få vara gäldenär till densamma, skulle dock synnerligast vid rediskonteringar, dervid å vaxel kan förekomma en hel mängd namn, ofvannämnda ovilkorliga föreskrift kunna medföra stora olägenheter och äfven svårigheter samt föranleda till afvisande af en värdehandling, mot hvars antaglighet ingen annan anmärkning vore att göra, än att derå funnes en fullmäktigs eller styrelseledamots namn, som åtminstone ej borde kunna förringa dess säkerhet.»

Med afseende härpå har Riksdagen vidtagit ändringen i paragrafens sista punkt.

16 §.

Åt denna paragraf har Riksdagen gifvit en helt olika affattning mot Eders Kongl. Maj:ts förslag. Till en början har Riksdagen till denna paragraf uppflyttat en bestämmelse, som i Eders Kongl. Maj:ts

förslag har sin plats under mom. a) i 19 §. Mottagande af penningar på deposition är en art af inlåning och har därför ansetts snarare böra stå tillsammans med stadgandena om girorörelsen än med 19 §:s bestämmelser, som afse mottagande till förvar.

16 § mom. b) i den af Riksdagen antagna lag innehåller, hvad som enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag står i 16 §.

Härefter har Riksdagen tillagt ett stycke, som afser att tillförsäkra riksbanken rätt till den art af bankverksamhet, som plägar benämnas clearing-rörelse. En dylik rörelse synes äfven 1889 års bankkomité hafva velat bereda riksbanken tillfälle att drifva, då den ansett, att 17 § i dess förslag, hvilken hade samma lydelse som 16 § i Eders Kongl. Maj:ts förslag, innebure en dylik rätt. Riksdagen har emellertid funnit lämpligt att tillägga ifrågavarande bestämmelse på den grund, att det kan sättas i fråga, om nyssberörda stadgande gifver riksbanken befogenhet att uppträda såsom ledare af en clearing-rörelse. Riksdagen vill ytterligare erinra, att ifrågavarande rörelse icke förutsätter någon förskottering från riksbankens sida och sålunda är utan risk, och då den i andra länder visat sig vara till gagu för den allmänna rörelsen, har Riksdagen ansett densamma böra tillhöra riksbankens verksamhet.

17 §.

Angående denna § hafva bankofullmäktige yttrat:

»Vid § 17 hafva fullmäktige ej annan erinran, än att, då stadgandet deri, sådant det är affattadt, skulle kunna gifva anledning till antagande, att riksbanken vore skyldig att såsom kommissionär ombesörja utbetalningar på annan ort för statsverkets räkning, och då riksbanken ej kan förbinda sig till något allmänt åtagande i berörda hänseende, fullmäktige anse, att någon så ovilkorlig förpligtelse, som här ifrågasatts, icke bör i lagen intagas, utan att, såsom i nuvarande reglemente § 20 mom. 5 är stadgadt, det må få bero på särskild öfverenskommelse, i hvad mån riksbanken må kunna åtaga sig att vid sina afdelningskontor besörja sådana utbetalningar för statsverkets räkning, som der afses.»

I 1890 års komitébetänkande, § 18, hvarest förebilden till stadgandet är att söka, fans likvisst ett tillägg af innehåll, att närmare föreskrifter i frågan skulle meddelas af Eders Kongl. Maj:t. Riksdagen har, liksom 1889 års bankkomité, funnit närmare föreskrifter vara väl behöfliga, men har ansett riktigast, att dessa, liksom hittills varit förhållandet, meddelas i bankoreglementet.

18 §.

Angående den ändring, Riksdagen här vidtagit, åberopas hvad bankofullmäktige i sitt utlåtande anført vid denna paragraf.

Bankofullmäktiges yttrande är af följande lydelse:

»I afseende å allmänhetens rätt att i riksbanken erhålla s. k. postvexlar är enligt § 18 föreskrifvet, att sådan vaxel skall vara stäld att inlösas antingen i hufvudkontoret eller i något af afdelningskontoren. Jemlikt bestämmelse i § 21 af reglementet, sådant densamma affattats i enlighet med beslut vid 1892 års riksdag, utställas numera dylik vaxel endast å Sveriges riksbank i Stockholm, och anledningen till ändring af förutvarande föreskrifter härom var, att, enär riksbankens postvexlar emottoges å alla bankplatser i riket och inlöstes af hvilket riksbankskontor som helst, äfven om de ej voro direkt på detsamma utställda, det ej ansågs vara nödigt att i vaxeln bestämma mer än en betalningsort, nemligen Stockholm, hvilket derjemte vid fråga om dödandet af förkommen vaxel medförde den väsentliga lättningen, att, då ansökan derom enligt vaxellagen skall göras hos rätten å betalningsorten, åtgärd för dödandet ej behöfde vidtagas vid mer än en domstol.»

19 §.

Vid 16 § här ofvan har Riksdagen anført de skäl, som föranledt Riksdagen att till nämnda lagrum öfverflytta den bestämmelse, som i Eders Kongl. Maj:ts förslag upptagits under 19 § mom a).

Mom. b) och c) i Eders Kongl. Maj:ts förslag äro i den af Riksdagen antagna lag sammanställda i paragrafens första stycke. Riksdagen har dock härvid, i likhet med bankofullmäktige, funnit, att åtskilliga i Eders Kongl. Maj:ts förslag i paragrafen intagna detaljbestämmelser lämpligast böra hänföras till reglementet.

Slutligen har Riksdagen funnit giltig anledning saknas att fråntaga riksbanken den befogenhet, som den hittills egt, att till förvar mottaga så kallade slutna deposita. Rörelsen har visserligen varit af ringa omfång och föga inbringande, men dess betydelse torde mindre ligga i den omfattning, i hvilken allmänheten begagnar sig af en sådan rättighet, än i det gagn, som deraf kan beredas åt offentliga myndigheter och allmänna inrättningar. Det är med hänsyn härtill, som Riksdagen, med anledning af euskild motion i ämnet, funnit sig böra till paragrafen föga ett tillägg, hvarigenom en möjlighet öppnas för

riksbanken att till förvar mottaga gods under försegling, medan på Riksdagen må bero att stadga, om och i hvilken omfattning denna rättighet också skall göras till en skyldighet.

20 §.

Riksbanken har efter år 1885 med nationalbanken i Köpenhamn samt Norges bank hållit en löpande räkning, som haft till ändamål att i möjligaste mån undvika guldtransporter länderna emellan. Dessa räkningar hafva varit räntelösa och bankerna hafva vid behof ömse- sidigt legat i förskott. För att kunna åt riksbanken bibehålla rätten att hålla dylika räkningar, som funnits vara till synnerlig fördel, har Riksdagen vidtagit ändringen i paragrafens andra stycke, och härigenom har äfven rättighet att hålla medel innestående å s. k. separaträkning fortfarande blifvit riksbanken tillförsäkrad.

21 § (ny paragraf).

Bankofullmäktige hafva fäst uppmärksamheten på, att riksbankens tryckerirörelse och papperstillverkning icke äro nämnda bland de arter af rörelse, som enligt den föreslagna lagen äro riksbanken medgifna. Med den affattning, § 21 i Eders Kongl. Maj:ts förslag erhållit, synes det vara af nöden, att rättelse sker härutinnan, och Riksdagen har därför med anledning af enskild motion i ämnet i lagen infört ett stadgande af innehåll, att riksbanken må ega att å sitt sedeltryckeri idka tryckerirörelse äfvensom att vid sitt pappersbruk bedriva pappers- tillverkning.

Riksdagen har ansett lämpligt, att denna bestämmelse får sin plats omedelbart före den paragraf, som i Eders Kongl. Maj:ts förslag bär nummer 21, men som i följd af den nya paragrafens inskjutande erhållit nummer 22.

22 § (21 §).

En af bankofullmäktige gjord erinran har föranlett Riksdagen att i paragrafen göra ett tillägg. I detta innefattas tydligen äfven riksbankens befoegenhet att i öfriga hänseenden tillgodose fastighetens skötsel.

I sista stycket är *dels* en med hänsyn till innehållet i 1 mom.

såsom obehöflig ansedd mellanmening utesluten, dels ock vidtagen en redaktionsändring, vid hvilken Riksdagen tagit till förebild en motsvarande bestämmelse i gällande sparbankslag.

23 och 24 §§ (22 och 23 §§).

I dessa paragrafer äro vidtagna ett par mindre redaktionsändringar, hvilka icke torde kräfva närmare förklaring.

26 § (25 §).

Föreskriften i Eders Kongl. Maj:ts förslag, att reservfonden skall placeras i utländska statspapper, synes icke stå väl tillsammans med bestämmelsen, att den endast må användas till betäckande af förlust, som å bankens rörelse uppstått. Ty fördelen af att banken har en del af sina tillgångar placerade i utländska, lätt säljbara statspapper, ligger, enligt Riksdagens förmenande deri, att dessa äro lätta att utbyta mot guld och alltså vid förefallande behof kunna användas till förstärkande af bankens kassa. Derfor har det synts Riksdagen nödvändigt att med anledning af enskild motion i §:ens lydelse göra en förändring, hvarigenom ifrågavarande utländska statspapper kunna äfven för nu omnämnda ändamål begagnas, men bör det tillika uttryckligen stadgas, att, om fullmäktige gjort bruk af den sålunda medgifna rättigheten, det skall åligga dem att, när så kan ske, å nyo uppbringa behållningen till ett mot reservfonden svarande belopp.

Dessutom torde, såsom bankofullmäktige anmärkt, en bestämmelse, att dessa statspapper särskildt skola bokföras såsom reservfond, kunna föranleda olägenhet, hvadan Riksdagen jemväl vidtagit en ändring i det syfte, bankofullmäktige förordat.

Genom de af Riksdagen sålunda gjorda ändringar har också paragrafens affattning bragts till närmare öfverensstämmelse med § 4 i gällande bankoreglemente.

28 § (27 §).

Som 72 § regeringsformen och 73 § riksdagsordningen, sådana dessa paragrafer blifvit af 1896 års Riksdag antagna att hvila för vidare grundlagsenlig behandling, innehålla allt, hvad Riksdagen anser böra stadgas om utseende af fullmäktiges suppleanter samt dessas tjänstgöring, har Riksdagen ansett, att i denna lag endast bör hänvisas till

nämnda grundlagsstadganden. Att suppleanterna fortfarande, som hittills, böra inträda i tjänstgöring i den ordning, som vid valet blifvit bestämd, synes icke behöfva särskildt föreskrivas.

30 § (29 §).

Med afseende å vilkoren för utöfvande af fullmäktigskap i riksbanken har, såsom nämnts, enskild motionär föreslagit, att bestämmelserna härom måtte, med ändring af Eders Kongl. Maj:ts förslag, affattas i öfverensstämmelse med det af innevarande Riksdag antagna stadgandet angående vilkoren för utöfvande af riksdagsmannabefattning, med det tillägg likväl, att fullmäktig i riksbanken icke samtidigt må vara ledamot af styrelsen i annan bank än sparbank eller postsparbanken. Riksdagen har funnit motionärens förslag böra bifallas, likväl med undantag för hvad berörda grundlagsstadgande innehåller angående obehörig inverkan på riksdagsmannaval, hvilket förbehåll ansetts icke böra i denna lag intagas.

(30—35 §§.)

I stället för den ordning för riksbankens förvaltning, som hittills tillämpats, nemligen att fullmäktige inom sig utse två deputerade, mellan hvilka den löpande förvaltningen är delad, skulle enligt 30 § i Eders Kongl. Maj:ts förslag den löpande förvaltningen handhafvas af en enda ledamot, direktören, biträdd af en vice direktör. Det har syntes Riksdagen betänkligt att vid den här ifrågasatta öfvergången till ett nytt system frångå en ordning, som länge är pröfvad och som hittills visat sig hafva ländt till gagn för riksbankens förvaltning.

I öfrigt har Riksdagen, i likhet med bankofullmäktige, ansett, att, äfven om denna bestämmelse vore lämplig, så väl den som öfriga bestämmelser angående göromålets fördelning mellan fullmäktige tillhöra reglementet, icke lagen, samt för ty föreslagit, att 30—35 §§ måtte ur lagen utgå.

33 § (ny paragraf).

Bankofullmäktige hafva erinrat, att Eders Kongl. Maj:ts förslag saknar föreskrift angående tillsättande af styrelse för afdelningskontoren. Riksdagen delar fullmäktiges mening, att i lagen bör fastställas,

att befogenhet att tillsätta dessa styrelseledamöter skall tillkomma fullmäktige. Öfriga bestämmelser, som härutinnan äro af nöden, torde böra meddelas i reglementet.

34 § (38 §).

I första stycket har Riksdagen vidtagit en redaktionsförändring, som ej torde tarfva närmare förklaring.

Då jemväl styrelseledamöter vid afdelningskontoren skola i fråga om sin tjänst vara ansvarige enligt särskild ansvarighetslag, har Riksdagen funnit, att erinran derom bör inflyta i paragrafens sista stycke, hvaremot mellansatsen »derest han öfverträder eller eftersätter honom i denna egenskap åliggande pligter» ansetts såsom obehöflig kunna utgå.

36 § (40 §).

Eders Kongl. Maj:ts förslag har åt fullmäktige i riksbanken inrymt en vidsträckt befogenhet att bestämma, hvilka af de till fullmäktiges pröfning förekommande ärenden böra i hemligt protokoll upptagas. Med fullt erkännande af det rigtiga deri, att fullmäktiges rätt härutinnan blifver vidsträcktare, än hvad nu gällande bankoreglements medgifver, har dock Riksdagen med hänsyn till tryckfrihetsförordningen icke ansett denna rätt böra utvidgas i större mån, än som af omständigheterna ovilkorligen föranledes. Riksdagen har därför ansett nödigt att i paragrafen utförligt angifva de ärenden, hvilka kunna anses vara af sådan art, att de böra hemliga hållas, och har härvid dels haft bankoreglementets § 44 till förebild, dels ock tagit hänsyn till hvad bankofullmäktige erinrat angående nödvändigheten att tillgodose kundernas intressen.

37 § (41 §).

Bankofullmäktige hafva i fråga om denna paragraf uttalat önskvärdheten af ett tillägg, hvarigenom den i paragrafen omförmälda skyldighet att tyst och förtegardt hålla vissa bankärenden utsträcktes till att gälla äfven dem, som vid granskningen af riksbankens styrelse och förvaltning revisorerna biträda; och har Riksdagen, som funnit en dylik bestämmelse lämplig, med anledning af enskild motion till paragrafen gjort ett tillägg i öfverensstämmelse med bankofullmäktiges uttalande.

Öfriga ändringar i nu berörda förslag till lag för Sveriges Riksbank bero derpå, att kamrarne rörande vissa af lagförslaget delar vid ärendets första behandling stannat i skiljaktiga beslut, som sedermera sammanjemkats; och tillåter sig Riksdagen att i fråga om de sålunda tillkomna ändringarne hänvisa till hvad särskilda utskottets utlåtande n:o 1 och memorial n:o 3 härutinnan innehåller.

Riksdagen, som sålunda funnit Eders Kongl. Maj:ts proposition n:o 10 ej kunna i oförändradt skick godkännas, har därför, under förutsättning, att de enligt 1896 års Riksdags beslut hvilande förslagen till ändringar i 50, 70, 72, 98, 109 och 111 §§ regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen blefve af Riksdagen slutligen antagna, beslutit att för sin del antaga Lag för Sveriges riksbank af den lydelse bilagan litt. A utvisar.

Beträffande de af Eders Kongl. Maj:t med proposition n:o 28 framlagda lagförslag har Riksdagen, under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts bifall till nyss omförmälda, af Riksdagen antagna lag för Sveriges riksbank, för sin del antagit lag med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, af enahanda lydelse med Eders Kongl. Maj:ts härom framlagda förslag, hvarjemte Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition, såvidt angår deri antagna förslag till ansvarighetslag för fullmäktige i riksbanken och till ansvarighetslag för ledamöter i styrelserna vid riksbankens afdelningskontor.

Stockholm den 11 maj 1897.

Med undersätlig vördnad.

Bilaga litt. A.

Lag för Sveriges riksbank.

I Kap.

Om grundfonden.

1 §.

Sveriges riksbank, som är stäld under Riksdagens garanti, drifver bankrörelse enligt denna lag.

2 §.

Riksbankens grundfond skall, utan beräkning af riksbankens fasta egendom, inventarier samt mynt- och medaljsamling, utgöra femtio millioner kronor.

II Kap.

Om sedelutgifningsrätten.

3 §.

Riksbanken är, enligt särskildt stiftad lag med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, ensam berättigad att utgifva banksedlar.

Dessa sedlar utgöra, enligt 72 § regeringsformen, lagligt betalningsmedel i riket och skola, när helst sådant påfordras, af riksbanken inlösas efter deras lydelse.

Inlösen af riksbankens sedlar sker vid bankens hufvudkontor.

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 22 Häft.

4 §.

Sedel, som af riksbanken utgifves, skall innehålla förbindelse för riksbanken att vid anfordran inlösa densamma med guldmynt enligt lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

5 §.

Riksbankens sedlar må lyda endast å fem, tio, femtio, ett hundra och ett tusen kronor.

6 §.

Riksbanken eger rätt att utgifva sedlar till det belopp, som motsvaras af följande kassatillgångar:

- a) metallisk kassa, så beräknad som i 8 § sägs;
- b) på utrikes ort nedsatt eller under transport derifrån varande, mot sjöfara försäkradt guldmynt eller omyntadt guld;
- c) hos bankinrättningar eller handelshus på utrikes ort i löpande räkning innestående medel.

7 §.

Utöfver det enligt 6 § medgifna belopp är riksbanken berättigad till en sedelutgifning af högst ett hundra millioner kronor, under vilkor att de på grund häraf utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade:

- a) lätt säljbara utländska statspapper;
- b) statens, allmänna hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utländsk börs noteras;
- c) vexlar, betalbara inom eller utom riket.

8 §.

Såsom riksbankens metalliska kassa skall beräknas allt riksbanken tillhörigt och inom landet befintligt svenskt och utländskt guldmynt samt omyntadt guld.

Metalliska kassan må ej bibehållas vid lägre belopp än tjugufem millioner kronor. Derutöfver skall, då de på grund af 7 § utgifna

sedlar öfverstiga sextio millioner kronor, riksbanken hålla i metallisk kassa minst trettio procent af det belopp, hvarmed de på sådan grund utgifna sedlar öfverskjuta sistnämnda summa.

III Kap.

Om rörelsen.

9 §.

Riksbanken drifver sin rörelse vid hufvudkontor i Stockholm samt vid afdelningskontor inom riket; och skall minst ett sådant kontor finnas inom hvarje län utom Stockholms.

10 §.

Riksbanken eger att köpa och sälja guld och silfver.

Guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket aflemnas, skall af riksbanken inlösas med guldets värde i svenskt mynt, eller två tusen fyra hundra åttio kronor för ett kilogram fint guld, med afdrag af en fjerdedels procent i myntningskostnad, så ock, der smidbargöring och skedning ifrågakomma, af de därför stadgade afgifter; dock må fullmäktige i riksbanken, när de så skäligen finna, befria säljaren från myntningskostnaden eller någon del deraf.

11 §.

Riksbanken eger att köpa och sälja vaxlar, dragna å firma i utlandet eller utomlands bosatt person, förfallna till betalning inom sex månader samt betalbara å utrikes eller inrikes ort, äfvensom att öfvertaga och åter afyttra annan utländsk valuta, som förfaller inom samma tid.

12 §.

Riksbanken eger att

a) köpa och sälja svenska obligationer samt sådana å utländsk börs noterade utländska statspapper, som äro lätt säljbara;

- b) genom annat aftal öfvertaga såväl svenska statens obligationer som utländska, lätt säljbara statspapper;
- c) förmedla köp och försäljning af svenska statens och allmänna hypoteksbankens obligationer.

13 §.

Riksbanken eger att drifva utlåningsrörelse medelst:

a) diskontering af accepterade, å inrikes ort inom sex månader betalbara vaxlar;

b) utlåning mot förbindelse till återbetalning antingen å bestämd tid af högst sex månader eller ock efter högst tre månaders uppsägning samt mot pant af obligationer, aktier eller andra värdepapper; dock att kommun och annan dermed jemförlig samfällighet äfvensom stiftelse må, på ofvan stadgade återbetalningsvilkor, kunna erhålla lån utan annan säkerhet än dess egen förbindelse;

c) utlåning mot förbindelse till återbetalning å bestämd tid af högst sex månader samt mot pant af varor, liggande å allmän våg eller satta i förvar hos tredje man, som förbundit sig att hålla dem eller deras värde riksbanken till handa samt pröfvas för en sådan förbindelse vederhäftig;

d) beviljande på högst tolf månader af kassakreditiv och kredit i löpande räkning mot pant af obligationer, aktier eller i fast egendom intecknade skuldebref eller ock mot säkerhet af borgen såsom för egen skuld; dock att i denna rörelsegren riksbankens tillgångar må användas till ett sammanlagdt belopp af högst femton millioner kronor, deruti ej inberäknadt det i 14 § omförmälda kassakreditiv.

Derjemte må riksbanken utlemna lån mot förbindelse till återbetalning på vissa bestämda tider (afbetalningslån) samt mot säkerhet, som i moment d) sägs. Dessa lån må dock ej stiga till högre sammanräknadt belopp än tjugufem procent af riksbankens grundfond.

14 §.

Riksgäldskontoret eger att vid riksbankens hufvudkontor begagna kassakreditiv, dock ej till högre belopp än en million femhundra tusen kronor. Riksgäldskontoret är ej skyldigt att för kreditivet ställa säkerhet eller erlægga kreditivavgift.

15 §.

Åt fullmäktig i riksbanken eller ledamot af styrelse vid afdelningskontor må lån utlemnas endast mot pant af varor liggande å allmän våg eller af statens, allmänna hypoteksbankens eller hypoteksföreningars obligationer samt kassakreditiv beviljas endast mot säkerhet af nämnda obligationer.

Lån, kassakreditiv eller kredit i löpande räkning med borgen af fullmäktig eller styrelseledamot vid afdelningskontor må icke beviljas; ej heller må vaxel, å hvilken fullmäktig eller styrelseledamot är tecknad såsom acceptant, trassent eller siste endossent, i riksbanken diskonteras.

16 §.

Af en hvar, som sådant önskar, skall riksbanken såväl vid hufvudkontoret som vid afdelningskontoren

a) på deposition afgiftsfritt mottaga penningar att utan räntegodtgörelse återbetalas vid anfordran eller å tid, som vid insättningen bestämmes; skolande bevis öfver sålunda insatta penningar ställas till viss man;

b) likaledes utan afgift eller räntegodtgörelse mottaga och å giroräkning föra penningar med förbindelse att vid anfordran tillhandahålla räkningshafvaren hvad å räkningen inestår.

I sammanhang med girorörelsen må riksbanken vidtaga de anordningar, som kunna finnas erforderliga för underlättande af betalningsutjemningar (clearing).

Dessutom må fullmäktige kunna åt firmor, som hafva vaxeldiskontering i riksbanken och ej sjelfva drifva bankrörelse, öppna upp- och afskrifningsräkning mot räntegodtgörelse.

17 §.

Riksbanken är pliktig att utan räntegodtgörelse för statsverkets räkning mottaga penningar och af statsverkets tillgodohafvande verkställa utbetalningar, i enlighet med de närmare föreskrifter, som meddelas i reglementet för riksbanken.

18 §.

En hvar eger att i riksbankens hufvud- eller afdelningskontor insätta penningar mot erhållande, utan afgift, af vaxel å Sveriges riksbank i Stockholm, stäld att vid uppvisandet inlösas.

19 §.

Riksbanken mottager till förvar guld eller silfver, myntadt eller i plants, äfvensom obligationer, aktier eller andra värdepapper; skolande i reglementet för riksbanken dels bestämmas, huruvida utom vid hufvudkontoret, der tillfälle till mottagande af ifrågavarande valutor alltid skall vara beredt, den i detta moment omförmälda rörelse må vid annat riksbankskontor drifvas, dels ock meddelas de föreskrifter, som för densamma må finnas erforderliga.

Äfven gods under försegling må kunna i riksbanken till förvar mottagas, enligt reglementets närmare föreskrifter.

20 §.

Riksbanken må, när sådant af fullmäktige pröfvas erforderligt, begagna utländsk kredit i form af lån eller kreditiv inom belopp, som i reglementet för riksbanken bestämmes.

Derjemte må riksbanken med aktade och säkra utländska bankinrättningar och handelshus öppna räkning med eller utan räntegodtgörelse.

21 §.

Riksbanken eger att å sitt sedeltryckeri idka tryckerirörelse äfvensom att vid sitt pappersbruk bedrifva papperstillverkning.

22 §.

Riksbanken må ej deltaga i eller drifva annan rörelse än den, som i denna lag är riksbanken uttryckligen medgifven; ej heller må riksbanken ega andra fastigheter än dem, som äro afsedda för inrymmande af riksbankens kontor, samt dem, som finnas nödiga för papperstillverkningen och tryckerirörelsen.

För riksbankens fordran pantsatt eller utmätt fast eller lös egendom, som försäljes å aktion, dervid riksbankens rätt kan vara beroende, må riksbanken vara oförhindrad att inropa; dock skall den egendom åter afyttras, när så pröfvas lämpligt och i hvarje fall när det utan förlust kan ske.

IV Kap.

Om räkenskapernas afslutande och offentliggörande samt om reservfonden.

23 §.

Vid hvarje kalenderårs slut skall fullständigt bokslut upprättas; skolande på grund af detta bokslut en öfversigt, som fullständigt utvisar riksbankens ställning, så fort ske kan, tryckas och med allmänna tidningarna utdelas.

24 §.

Omedelbart efter hvarje månads slut skall upprättas en öfversigt, utvisande under särskilda rubriker riksbankens tillgångar och skulder. Denna öfversigt skall derefter ofördröjligen tryckas och med allmänna tidningarna utdelas.

Derjemte skall för hvarje vecka upprättas och i allmänna tidningarna införas uppgift om riksbankens metalliska kassa och öfriga i 6 § omförmälta kassatillgångar, utelöpande sedlar samt obegagnade sedelutgifningsrätt.

25 §.

Öfver riksbankens behållna årliga vinst eger Riksdagen förfoga, dock med iakttagande af hvad här nedan i 26 § stadgas.

26 §.

Af riksbankens behållna årliga vinst skola minst tio procent af sättas till bankens reservfond. Sedan reservfonden uppgått till minst

tjugufem procent af bankens grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra. Nedgår reservfonden under detta belopp, skall afsättning till densamma å nyo vidtaga.

Uti lätt säljbara utländska statspapper skall riksbanken innehafva minst ett belopp, som motsvarar reservfonden; åliggande det fullmäktige att, i händelse dylika statspapper någon gång, vare sig till förstärkning af de i 6 § omförmälta kassatillgångar eller till betäckande af förlust, som å bankens rörelse uppstått, behöfva afyttras, så att behållningen nedgår under hvad ofvan är bestämdt, så fort sig göra låter, å nyo uppbära denna till ett mot reservfonden svarande belopp.

V Kap.

Om bankens styrelse och förvaltning.

27 §.

Riksbanken förvaltas, enligt 72 § regeringsformen och 71 § riksdagsordningen, af sju fullmäktige.

Ordföranden, som ej må utöfva annan befattning inom riksbankens styrelse, åtnjuter af riksbankens medel ett årligt arvode till belopp lika med det en hvar af de öfriga fullmäktige i denna sin egenskap eger uppbära enligt af Riksdagen faststæld aflöningsstat.

28 §.

För fullmäktige skola, jemlikt 72 § regeringsformen och 73 § riksdagsordningen, finnas fyra suppleanter.

29 §.

Ledamot af statsrådet eller fullmäktig i riksgäldskontoret må ej vara fullmäktig i riksbanken.

30 §.

Fullmäktig i riksbanken må ej den vara, som icke är svensk medborgare; ej den som står under förmynderskap; ej den som till

borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är; ej den, som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af medborgerligt förtroende, eller den, som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd; ej den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjenst vidare nyttjas.

Fullmäktig må ej vara ledamot af styrelse i annan bank än sparbank eller postsparbanken.

31 §.

Har Konungen på framställning af fullmäktige i riksbanken eller, der Konungen eljest så pröfvat nödigt, förordnat ombud att med fullmäktige i något särskildt ärende förhandla, må fullmäktige med Konungens ombud öfverlägga, men är det fullmäktige förbjudet att i ombudets närvaro fatta beslut.

32 §.

Efter hvarje års slut skola fullmäktige till Riksdagens bankoutskott afgifva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning. Denna berättelse skall till trycket befordras och hållas för allmänheten tillgänglig.

33 §.

Styrelse vid afdelningskontoren utses af fullmäktige i enlighet med de närmare föreskrifter, som meddelas i reglementet för riksbanken.

34 §.

Fullmäktige kunna ej i och för sin befattning med riksbanken emottaga föreskrifter af någon annan än Riksdagen och dess bankoutskott i de fall nämnda utskott eger att sådana å Riksdagens vägnar meddela; och äro fullmäktige för sina åtgärder i denna egenskap Riksdagen eller dess bankoutskott och revisorer allena redo' skyldige.

I fråga om ansvarsfrihet för fullmäktige beslutar Riksdagen.

Om ansvarighet för fullmäktige samt för styrelseledamöter vid afdelningskontoren stadgas i särskilda ansvarighetslagar.

35 §.

Fullmäktig i riksbanken eller ledamot af styrelse vid afdelningskontor eger icke att såsom kommissionär taga någon befattning med vexeldiskontering eller med anskaffande af lån eller kreditiv i riksbankens hufvud- eller afdelningskontor.

Öfverträder fullmäktig detta förbud, göres anmälan derom hos Riksdagens justitieombudsman, som anställer åtal i enlighet med den för fullmäktige gällande ansvarighetslag.

Öfverträdes förbudet af ledamot i afdelningskontorets styrelse, förfares på sätt reglementet för riksbanken och den särskilda ansvarighetslagen för dessa styrelseledamöter bestämma.

36 §.

Till sådana ärenden hos riksbanken, hvilka böra hemliga hållas, räknas, utom diskonterings-, låne- och kreditivärenden samt andra ärenden, som röra kunders förhållanden till riksbanken, fullmäktiges öfverläggningar och beslut i de ärenden, som omförmälas i 11 § samt 12 § mom. a) och b) af denna lag, åtgärder till vidmagthållande af metalliska kassan samt frågor om sättet för tillverkning af banksedlar.

Öfverläggningar och beslut i sådana frågor skola upptagas i särskildt protokoll, hvars innehåll ej må yppas, förr än Riksdagens bankotskott, dess revisorer eller fullmäktige i riksbanken anse sådant kunna ske utan skada för riksbanken.

37 §.

Riksbankens fullmäktige och revisorer, ledamöterna af afdelningskontorens styrelser, alla vid riksbanken anstälde tjenstemän samt de personer, som vid granskningen af riksbankens styrelse och förvaltning biträda Riksdagens revisorer, skola doldt och förtegardt hålla hvad som rör enskilda personers förhållanden till riksbanken eller hvad i öfrigt vid förvaltningen kan förefalla af sådan beskaffenhet, att det enligt lag och reglementet för riksbanken hemligt hållas bör.

38 §.

De föreskrifter, som utöfver denna lag erfordras angående riksbankens förvaltning, meddelas af Riksdagen i särskildt reglemente.

Detta reglemente skall upprättas i så noggrann öfverensstämmelse med hvad i denna lag är stadgad, att i det samma icke får intagas någon bestämmelse, som är mot lagen stridande.

VI Kap.

Öfvergångsstadganden.

39 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899 utom i de delar, hvarom nedan stadgas.

40 §.

Bestämmelserna i V kap. om riksbankens styrelse och förvaltning skola genast ega tillämpning.

41 §.

Jemlikt lagen med vissa bestämmelser om riksbankens sedel-utgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, ega enskilda banker att intill utgången af år 1903 utgifva egna sedlar; och är riksbanken pliktig att åt dessa banker inrymma de förmåner, som här nedan omförmålas.

Från början af år 1899 till utgången af år 1903 eger enskild bank, som, efter minst tre månader förut hos chefen för finansdepartementet derom gjord anmälan, afstått från sin rätt att utgifva egna sedlar samt icke indragit något af sina den 1 januari 1896 befintliga afdelningskontor, att hos riksbanken, dels mot säkerhet, som af dess fullmäktige godkännes, begagna kassakreditiv till hälften af det belopp, hvartill dess utelöpande sedlar vid sistnämnda tidpunkt uppgingo, utan erläggande af kreditivaafgift och mot ränta, två procent lägre än gällande tre månaders vexeldiskonto, dock ej under två för hundra om året, dels likaledes till hälften af nyssberörda belopp i riksbanken rediskontera vexlar, som af fullmäktige godkännas, mot diskonto, icke öfverstigande två tredjedelar af det eljest i riksbanken gällande.

Då sådan anmälan, som ofvan är nämnd, inkommit till chefen för

finansdepartementet, skola fullmäktige i riksbanken ofördröjligen derom underrättas.

Från början af år 1904 till utgången af år 1908 eger enskild bank, som icke indragit något af ofvanberörda afdelningskontor, att intill fyrtio procent af det belopp, hvartill dess utelöpande sedlar den 1 januari 1896 uppgingo, åtnjuta rediskonteringsförmån på de vilkor, som ofvan äro omförmälda.

Har enskild bank, när, enligt hvad nu är sagdt, kreditiv- eller rediskonteringsrätt eljest skulle för densamma inträda, indragit eller indrager den derefter något af sina den 1 januari 1896 befintliga afdelningskontor, beror det af Konungen att, med fästadt afseende å det eller de indragna kontorens omfång och betydelse för den allmänna rörelsen, bestämma, huruvida den sålunda skedda indragningen må föranleda, att kreditiv- eller rediskonteringsbeloppet nedsättes eller att banken uteslutes från all rätt till kreditiv eller rediskontering.

Den rätt till kassakreditiv och till rediskontering, hvarom här ofvan förmäles, bibehålles äfven der enskild bank blifvit ombildad till bankaktiebolag.

42 §.

Under tiden från början af år 1899 till utgången af år 1903 må bland de tillgångar, som enligt 7 § skola motsvara riksbankens sedelutgifning utöfver det enligt 6 § medgifna belopp, inberäknas jemväl sådan kreditivfordran hos enskild bank, hvarom i 41 § förmäles.

43 §.

Hvad i 9 § stadgas om afdelningskontor af riksbanken må efter hand vinna tillämpning och skall vid ingången af år 1904 vara fullständigt genomfördt.